

RAAMATUKOGUD KESTLIKU TULEVIKU HEAKS

MANIFEST EUROOPA
PARLAMENDI
VALIMISTEKS 2024

1

RAAMATUKOGUD TAGAVAD ÕIGLASE LIGIPÄÄSU

Võimaldage raamatukogudel anda kõigile juurdepääs kultuurile ja haridusele, et saaksime luua õigustele toetuva Euroopa

2

RAAMATUKOGUD ON ELUJÕULISE DEMOKRAATIA ALUSEKS

Lubage raamatukogudel rakendada oma potentsiaali kodanike võimestamise ruumidena, et saaksime luua demokraatliku Euroopa

3

RAAMATUKOGUD JÕUSTAVAD KAASAVAT INNOVATSIOONI

Võimaldage raamatukogudel toimida kaasavate ja tõhusate avatud teaduse süsteemide selgroona, et saaksime luua uuendusliku Euroopa

4

RAAMATUKOGUD HOIAVAD EUROOPA MÄLU

Võimaldage raamatukogudel kaitsta meie pärandit ja anda sellele juurdepääs, et saaksime luua Euroopa, mis on teadlik oma minevikust ja saab sellele tugineda.

5

RAAMATUKOGUD JUHIVAD GLOBAALSET ARENGUT

Võimaldage partnerriikide raamatukogudel õppida ja areneda, et nad saaksid luua turvalisema maailma tugevama Euroopa mõjuga

RAAMATUKOGUD KESTLIKU TULEVIKU HEAKS

MANIFEST
2024. AASTA
EUROOPA PARLAMENDI
VALIMISTEKS

1

RAAMATUKOGUD TAGAVAD ÕIGLASE LIGIPÄÄSU

Võimaldage raamatukogudel anda kõigile juurdepääs kultuurile ja haridusele, et saaksime luua õigustele toetuva Euroopa

Raamatukogud on värav teadmiste ja info juurde, sealt leiab teavet alates klassikalisest kirjandusest kuni uusimate uuringuteni. Paljude eurooplaste jaoks on raamatukogud kindlasti kõige lähedasem kultuuriline infrastruktuur, mis pakuvad kohta, kus saada inspiratsiooni, tunda end turvaliselt ja lõõgastuda. Olulisim on see, et raamatukogud tagavad põhilise inimõiguse, so. võimaluse osaleda kogukonna kultuurielus.

Lisaks sellele on raamatukogud ka mitteformaalse hariduse sõlmpunktid, pakkudes erinevatele ühiskonnagruppidele digi-, info- ja meediakirjate oskuste täiendamise võimalusi. Toetudes raamatukogude põhjalikele teadmistele oma kasutajate vajaduste ja kultuuride kohta, töötatakse välja programme, mis päriselt muudavad inimeste elusid ja avavad uusi võimalusi.

Praeguse mandaadi kohaselt on ELi kultuurivaldkonna töökava loonud võimaluse veelgi edendada selle rolli mõistmist ja tugevdamist Euroopa tasandil. On aeg tegudeks!

Seega kutsume Euroopa Liitu üles:

- Looma ELi hariduse ja kultuuri programmides eelarverida raamatukogusid kaasavate projektide jaoks
- Toetama ja hõlbustama ELi ülest raamatukogutöötajate koolitust ja kolleegilt õppimist ning hõlbustama portaalide ja tööriistade jagamist erinevate liikmesriikide raamatukogude vahel
- Tugevdama raamatukogude infrastruktuure, sealhulgas digitaalset taristut, et iga eurooplane saaks kasu suurepärastest raamatukoguteenustest

RAAMATUKOGUD KESKTLIKU TULEVIKU HEAKS

MANIFEST EP VALIMISTEKS 2024

2

RAAMATUKOGUD ON ELUJÕULISE DEMOKRAATIA ALUSEKS

Lubage raamatukogudel rakendada oma potentsiaali kodanike võimestamise ruumidena, et saaksime luua demokraatliku Euroopa

Usume, et raamatukogud saavad anda kodanikele võimaluse luua demokraatlik, sotsiaalselt hõlmav ja digitaalselt kaasav Euroopa. Raamatukogud on iseseisva õppimise ja kultuuri nautimise kohad (mis on demokraatia jaoks hädavajalikud) ja ka kogukonna kasvatamise ning kodanikuosaluse sõlmpunktid. ELi kultuurivaldkonna töökavas tunnustatakse raamatukogude mitmekülgset rolli sildade ehitajana.

Eriti oluline roll on raamatukogudel informatsiooni terviklikkuse ning selle väärtustamise ja tunnustamise oskuste edendamisel. Kogu Euroopas on raamatukogud olnud pikka aega aktiivsed kogukondadele mõeldud programmide väljatöötamisel, kuid nüüd tuleb neid süstemaatiliselt kaasata riiklikesse ja Euroopa strateegiatesse, et raamatukogude panust veelgi suurendada.

Raamatukogud on osalised ka laiemates jõupingutustes, mille eesmärk on tagada paremini informeeritud otsuste tegemine valitsustes, parlamentides ja elanikkonna seas. Teadmusuutimise kui vastupidavuse ja innovatsiooni aluse tähtsuse kasvades vajab Euroopa igat tüüpi raamatukogusid üha enam.

Seega kutsume Euroopa Liitu üles:

- Lisama ELi rahastamisprogrammidesse spetsiaalsed eelarveread, et toetada kodanike kaasamist rahvaraamatukogudes ning kogu ELi hõlmavat raamatukogutöötajate koolitust ja vastastikust õppimist
- Algatama täiendavaid uuringuid osalus- ja kodanike kaasamise tegevuste kohta rahvaraamatukogudes ning rõhutama raamatukogude vajadust olla teabe terviklikkuse strateegiates kesksel kohal
- Tegema koostööd rahvaraamatukogudega, et viia ELi kodanikeni poliitikaga seotud teemad, sealhulgas demokraatia, jätkusuutlikkus ja digiüleminek

RAAMATUKOGUD KESTLIKU TULEVIKU HEAKS

MANIFEST EP VALIMISTEKS 2024

3

RAAMATUKOGUD JÕUSTAVAD KAASAVAT INNOVATSIOONI

Võimaldage raamatukogudel toimida kaasavate ja tõhusate avatud teaduse süsteemide selgroona, et saaksime luua uuendusliku Euroopa

Euroopa Liit on juba avatud teaduse vallas maailmas liider, toetades infrastruktuuride ja poliitikate arendamist institutsionaalsel, riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil, et muuta see reaalsuseks. See loob kasu uurimise tempo, ulatuse ja uurimistulemuste kvaliteedi osas.

Euroopa saab järgmistel aastatel jätkata oma teadusbaasi tugevdamist mitte ainult praegust suurepärast tööd teadusuuringute vallas jätkates, vaid ka tagades, et õigusloome ja regulatsioonide kehtestamine on üldjoontes selle tegevusega kooskõlas.

Raamatukogud juhivad ka kodanikuteaduse potentsiaali realiseerimist. Sellel on tohutu potentsiaal suurendada üldsuse kirjaoskust ja arusaama teadusest, aga ka võimaldada selliseid teadusuuringuid, mis muidu poleks võimalikud.

Seega kutsume Euroopa Liitu üles:

- Kinnitama ja tugevdama oma praegust fookust avatud teadusele, eelkõige kindlust ja selgust pakkuvate meetmete abil, nagu teisesed avaldamisõigused ja õiguste säilitamise võimaldamine
- Kinnitama teadustegevust kui seadusloome alust ning tagama, et selle valdkonna üldised tegevused, sealhulgas autoriõigus, mõju hindamise protsess ning töö konkurentsi ja turgude osas seda täiendavad, mitte ei kahjusta seda
- Pakkuma toetust kodanikuteaduse valdkonna toimivaid praktikaid soodustavale ja jagavale tegevusele ning raamatukogude rollile selle elluviimisel

RAAMATUKOGUD KESTLIKU TULEVIKU HEAKS

MANIFEST EP VALIMISTEKS 2024

4

RAAMATUKOGUD HOIAVAD EUROOPA MÄLU

Võimaldage raamatukogudel kaitsta meie pärandit ja anda sellele juurdepääs, et saaksime luua Euroopa, mis on teadlik oma minevikust ja saab sellele tugineda.

Raamatukogud on Euroopa mälu säilitamise infrastruktuuri elutähtsad osad, tagades, et saame tulevikus eeskuju võtta läbitud õppetundidest ja kasutada tugevusi. Ometi jäetakse kirjalik, dokumentidel põhinev pärand liiga sageli kõrvale, kui uuritakse pärandi rolli ja potentsiaali.

Põnevad algatused nagu New European Bauhaus peavad selle pärandiga arvestama ning samal ajal peaks Euroopa rahvusvaheline juhtpositsioon kultuuri integreerimisel laiemasse arengupoliitikasse peegelduma püüdlustes edendada raamatukogudel tuginevat kultuurikeskset arengut.

Samuti on oluline jätkata investeerimist sellesse, et Euroopa pärand kogu selle mitmekesisuses oleks kõigile eurooplastele kättesaadav ning et kõigil oleks võimalus sellele pärandile toetuda ja kasutada seda oma loovuse ergutamiseks.

Seega kutsume Euroopa Liitu üles:

- Tagama, et laiemad kultuuriprogrammid võtaksid täielikult arvesse dokumentaalpärandi tähtsust ja sellega seotust, sealhulgas ELi kultuuri ja säästva arengu käsitlustes
- Vaadata üle autoriõiguse direktiiv, et uurida, kui kaugele on juurdepääs kaubanduskäibest väljas olevatele teostele laienenud, ja arendada paremat juurdepääsu
- Tagama, et raamatukogud saaksid hankida e-raamatuid ja võimaldada juurdepääsu kõigile digitaalsetele või digiteeritud tekstidele

RAAMATUKOGUD KESTLIKU TULEVIKU HEAKS

MANIFEST EP VALIMISTEKS 2024

5

RAAMATUKOGUD JUHIVAD GLOBAALSET ARENGUT

Võimaldage partnerriikide raamatukogudel õppida ja areneda, et nad saaksid luua turvalisema maailma tugevama Euroopa mõjuga

Välispartnerluse ja arengutoetuse kaudu on Euroopa Liit võimeline kutsuma esile globaalseid muutusi. Koostöö muu maailma raamatukogude ja raamatukogusüsteemidega annab võimaluse kiirendada kaasamist, innovatsiooni ja kasvu kogukondades, kasutades eelkõige ideid ja kogemusi Euroopa enda raamatukogudest.

Euroopa Liidul on mõjus hääl ka rahvusvahelisel areenil. EL on juba meisterlikult kaasanud kultuuri arengueesmärgina ELi ja G20 kontekstis ning järgmise koosseisu ajal on Euroopa Parlament ja Komisjon juhtkujudeks 2030. aasta järgse tegevuskava koostamisel.

Lõpetuseks, raamatukogude tööd võimaldavad asjakohased reeglid intellektuaalomandi jm vallas. Ometi pole paljudel riikidel olnud võimalust ega toetust ajakohastada oma reegleid digiajastule vastavaks ning piiriülene koostöö on endiselt keeruline. EL saab oma tööga Maailma Intellektuaalomandi Organisatsioonis ja kaubandustehingutes aidata teistel järele jõuda.

Seega kutsume Euroopa Liitu üles:

- Tagama, et EL arengutoetusprogrammid mujal maailmas kasutavad raamatukogusid tarneinfrastruktuurina maksimaalselt ära
- Jätkama võitlemist kultuurieesmärgi vajaduse eest 2030. aasta järgses arengukavas ning teadlike ja võimestatud ühiskondade tähtsuse eest
- Suhtuma positiivselt rahvusvahelisse autoriõiguse reformi, et võimaldada kogu maailma raamatukogudel täita oma ülesandeid nii oma riigis kui ka piiriüleselt

RAAMATUKOGUD KESTLIKU TULEVIKU HEAKS

MANIFEST EP VALIMISTEKS 2024

KONTAKTID

PL2030	Ilona Kish	ilona@pl2030.eu
EBLIDA	Mikkel Christoffersen	mikkel.christoffersen@eblida.org
IFLA	Stephen Wyber	stephen.wyber@ifla.org
NAPLE	Stuart Hamilton	shamilton@lgma.ie
LIBER	Martine Pronk	martine.pronk@libereurope.org

